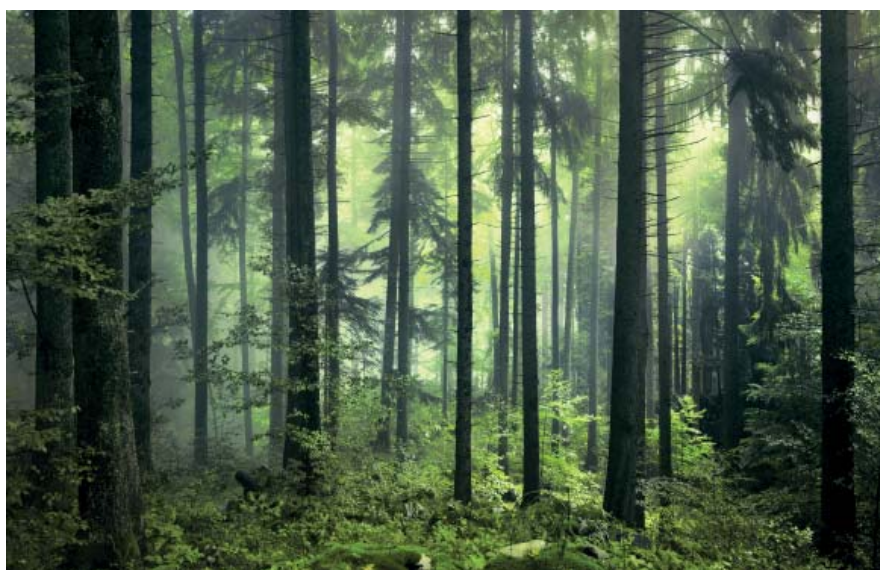

EU:s förslag till förnybarhetsdirektiv 2020-2030

– påverkan på svensk biobränslemarknad

I november 2016 presenterade EU-kommissionen ett paket av direktivförslag kring energi-användning i Europa. Paketet gick under benämningen "Clean energy for all Europeans" och kopplar till EU:s strävan att leva upp till angivna löften från klimatöverenskommelsen i Paris 2015 och arbete för att minska miljöpåverkan. I paketet finns förslag på uppdaterat förnybarhetsdirektiv för perioden 2020-2030.

En viktig skillnad jämfört med tidigare, är att nu ingår även fasta biobränslen för el, värme och kyla i direktivförslaget. Direktivet kommer vid implementering innebära tvingande krav och därigenom ha stor påverkan på utvecklingen inom området.

Förnybarhetsdirektivet 2020-2030 är ännu inte slutförhandlat vilket innebär att det fortfarande kan komma förändringar med relativt stor påverkan på sluttexten. Under hösten 2018 kommer sannolikt slutversionen och vi får se vilka hållbarhetskrav som kommer föreligga för fasta biobränslen.

Detta är en sammanfattning av ett mer omfattande PM¹ för NEPP, och ger en kort introduktion till direktivets bakgrund, en översiktlig analys av förslaget och beskrivning av diskussionerna som förekommit med fokus på fasta biobränslen på den svenska marknaden.

Nuvarande förnybarhetsdirektiv har hållbarhets-kriterier för flytande och gasformiga bränslen

EU beslutade 2008 om en klimat-policy som syftade till att öka andelen

förnybart i det Europeiska energisystemet till 20 % fram till 2020. I och med den förutsedda ökningen av mängderna biobränsle i energimixen lanserades även EUs direktiv för främjande av förnybar energi, eller förnybarhetsdirektivet som det ofta kallas. I den första versionen från 2009 avsågs flytande och gasformiga biobränslen främst inom transportsektorn.

Under denna period var Sverige ett av de länder som framförde åsikter mot att implementera även hållbarhetskrav för fasta biobränslen motsvarande de som fanns för flytande och

¹ M. Gustavsson, H. Matschke Ekholm, K. Holmgren. Europeiska Unionens direktiv för främjande av förnybar energi perioden 2020-2030 med fokus på fasta biobränslen – Beträktelser utifrån existerande underlag och diskussioner 2017, och början 2018

gasformiga bränslen. Den svenska delegationen påpekade bland annat utmaningen att utveckla ett system som fungerar på global nivå. På Europanivå såg dock aktörer alltmer ett behov att skapa ett EU-gemensamt system, istället för att nationella hållbarhetskrav på fasta biobränslen utvecklades.

Det nu gällande förnybarhetsdirektivet har implementerats i svensk lag² och uppföljning av krav samt insamling av statistik görs av Energimyndigheten.

Perioden från lansering av förnybarhetsdirektivet 2009 fram till idag har visat på en ökad diskussion kring biobränslen och dess positiva eller negativa bidrag i klimatarbetet såsom att biobränslen mycket väl kan bidra till ökad klimatpåverkan samt även ge upphov till en rad andra oönskade effekter.

EU:s direktivpaket från 2016 föreslår hållbarhetskrav även för fasta biobränslen

EU-kommissionens Clean Energy For All Europeans inkluderar en lång rad ytterligare direktivförslag kopplade till bland annat energieffektivisering, konsumentfrågor och elmarknadsutveckling. I förslaget ingår ett ramverk för att fastställa att inte fasta biobränslen ger upphov till oönskade negativa effekter i miljö och även krav kopplade till associerade utsläpp på el- och värme genererade från biobränsleanläggningar.

I förslaget från kommissionen har man valt att ha ansatser avseende kriterieuppfyllning för flytande och gasformiga, respektive fasta biobränslen. För bränslen som har sitt ursprung i skogsbiomassa stipuleras att lagstiftningen i ett visst land ska uppfylla en rad krav som säkerställer att råvaran kan betraktas komma från godkänd skogsförvaltning – om lagar finns i landet som uppfyller det blir biomassan från skogen godkänd.

Påverkan på svensk biobränslemarknad

I Sverige är biobränsleeldade kraftvärmeverk generellt sett effektiva. Detta beror på att vi har avsättning för värmen i våra fjärrvärmesystem. I övriga Europa finns en ökad andel sameldning av biomassa i kolkondenskraftverk och man diskuterar även kondensbaserade biobränsleeldade kraftverk. I direktivförslaget lyfts frågan om effektivitet i processerna – generellt önskar man sträva mot så effektiva processer som möjligt.

Introduktionen av krav på fasta biobränslen kan nog betraktas som ganska givet i det kommande förnybarhetsdirektivet för perioden 2020-2030 – trots att de slutliga förhandlade texterna ännu inte existerar. Det finns ingen indikation på att man helt skulle vilja stryka denna bränslekategori från direktivet. Krav på energi baserat på förbränning av fasta biobränslen innebär så småningom tvingande krav för vissa anläggningar och användningsområden vilket självklart kommer bli styrande. Dock pekar det mesta åt att kraven på kort sikt inte kommer att exkludera bränslen som vi idag finner på den svenska marknaden, dvs. vi kan i stort fortsätta på redan invant mönster.

I ett längre perspektiv är det oklart hur marknaden för fasta biobränslen kommer utvecklas i och med ökad efterfrågan i övriga Europa. Ett sannolikt resultat av implementeringen av det nya förnybarhetsdirektivet är förstås att efterfrågan på biobränsle som uppfyller EU:s nya krav kommer att öka. Redan idag importeras substantiella mängder pellets till Europa från olika delar av världen och denna import kommer troligtvis att behöva öka för att täcka behoven. Sverige har stor biobränslepotential och frågan är om större andelar bioenergi från svenska skogar och marker kommer att börja efterfrågas av EU-aktörer och därmed påverka tillgång och prisbilder på hemmamarknaden.

DIREKTIVFÖRSLAGET I KORTHET

- Hållbarhetskriterier införs även för fasta biobränslen
- Skogsbiobränslen från hållbart skogsbruk (nationell lagstiftning) godkänns
- Ursprung ska kunna härledas
- Krav på utsläppsreduktion jämfört med fossila bränslen för nya anläggningar ≥ 20 MW
 - 80% reduktion för nya anläggningar från 2021
 - 85% reduktion för nya anläggningar från 2026

DETTA HAR HÄNT

2009: Nuvarande EU-direktiv kring förnybar energi bl.a. med hållbarhetskriterier för flytande och gasformiga biobränslen

2013: EU-förslag om hållbarhetskriterier för fasta biobränslen. EU gick inte vidare med detta.

2016: "Clean energy for all Europeans" - EU-paket med flera direktivförslag, bl.a. nytt förnybarhetsdirektiv (2020-2030) med hållbarhetskriterier för fasta biobränslen

2018: Det slutliga förnybarhetsdirektivet för 2020-2030 förvänta komma.

Det återstår nu att se hur det slutliga förnybarhetsdirektivet kommer att se ut. Det är ännu inte slutförhandlat och det kan således fortfarande komma förändringar med relativt stor påverkan på sluttexten.

² Lag om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränsle. Svensk Författningssamling (SFS) SFS2010:598, Näringsdepartementet, Stockholm, 10 juni. <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20100598.htm>